

MÄNGEN

Lätt blandat från bruken Kosta Boda Åfors Johansfors. Nr.2/84

God Jul och Gott Nytt År

Kosta Master Pieces

»Får vi presentera glaskonst i yppers-
ta världsklass? Kosta Master Pieces hör
förmodligen till de vackraste glaspjä-
ser du har sett.»

Så inleds texten i den suveränt vack-
ra trycksak som Kosta Boda tagit fram
om vårt allra finaste glas.

Formatet är stort och redan omsla-
gets papperskvalitet slår an en ton
som bibehålles rakt igenom alla sidi-
na. Innehållet är så läckert att man ge-
nast vill skaffa en egen Lisa Bauer-skål.
Så är det nämligen, att Lisa Bauer och
Master Pieces är ett och samma. Hela
serien handlar om vackert glas i gnist-
rande kristall dekorerat med de utsök-
taste gravyrer och som Lisa Bauer teck-
nat förlagorna till.

I den påkostade broschyren presen-
teras Lisa Bauer i ett reportage skrivet
av Åsa Wall. Där kan man läsa att »Det
finns en atmosfär av maskros, blåklock-
ka, nyponros och vitsippa kring Lisa
Bauer.»

I ett fint bildreportage kan vi följa
tillverkningen av kristallglaset steg för
steg. Den skildringen sträcker sej över
ett helt uppslag och innehåller så
många bilder att man genast begriper
vilken omsorg som läggs ned i tillverk-
ningen.

Kosta Flora är ett eget begrepp som
här fått sin egen skildring i bild och
text i vacker typografi. Ätta av våra
vackraste blommor ingår i florán.

Alla de följande uppslagen ägnas åt
en blomma i taget. Blomman skildras
nu som gravyr i glaset. Högersidan fylls
av en enda stor bild som ger helheten,
glaset och gravyren. På motsvarande
vänstersida finns Lisa Bauers egen
kommentar om blomman samt en de-
taljbild. Varje uppslag har fått sin egen
färgton i en skala som växlar från ljus-
blått över gult och grönt till rött, allt
i sköna pastelltoner. Blåklocka, Mask-
ros, Rododendron, Nyponros, Horten-
sia, Gullklematis, Pion och Vitsippa
skildras på det här sköna och efter-
tryckliga sättet.

Det vilar en atmosfär av poesi över
hela innehållet i den här presentation-
en av Master Pieces. Vårt begär väcks
efter all denna skönhet och tillfreds-
ställs också litet grand på samma gång.
Helst av allt vill man nog äga en egen
glaspjäs prydd av Lisa Bauers gravyrer.

Upplagen tillsammans tio tusen på
fyra språk sprids nu ut över världen
och ger mera heder och ära åt Kosta
Boda.

Låt litet av äran stänka på Georg
Oddner, som tagit de fina bilderna,
alla i färg.

Bruksböckerna berättar III

HYTTAN BRINNER

Den första hyttan blev inte mer än
drygt ett år gammal. Den 11 augusti
1743 jämnades hela anläggningen med
marken genom en våldsam brand – ett
hårt slag för ägare och anställda. Till-
verkning och försäljning hade börjat
komma igång.

Återuppbyggnaden började omedel-
bart – troligen på samma grund, men
med en utbyggnad på den norra sidan,
20 alnar i fyrkant. Med alla till buds
stående medel och mobilisering av all
tillgänglig arbetskraft bedrevs återupp-
byggnaden så intensivt att hytta nr 2
redan den 15 oktober samma år stod
färdig att tagas i bruk. Det var en nära
nog otrolig prestation att på drygt 9
veckor kunna uppföra en driftsklar an-
läggning med allt vad därtill hör.

Bönderna i Transjö levererade gröv-
re bjälkar och plank, och sågen i Hö-
gaström såg till att bygget fick brä-
der i specialdimensioner. Bönderna i
övrigt ombesörjde transporter av
timmer, virke och materialier. Mästa-
re och personal deltog i arbetet. Att
ägarna var belåtna med arbetsinsat-
sarna framgår bland annat av att
Mäster Eder erhöi en slaktaxe för
»dess besvär med hyttbyggnaden». Körd-
rängen Johannes erhöi 4 daler till
förplägnad för att han hade kört till
Carlsrona och hämtat »hvitjord». När
sista stenen inmurades i ugnsvälv er-
höi mästarerna som extra förplägnad 2
kannor pottöl per man. Murare Leij-
ström fick 1 daler för att han satte upp
stegar såväl ovanpå som under hyttan-
ket »för påkommande eldsvåda» o.s.v.

Den nya hyttan mätte 44x24 alnar
jämfört med tillbyggnad 20x20 alnar och in-
rymde en glasugn för 5 verkstäder på
södra delen och 3 fönsterglasugnar på
norra sidan, och i den tillbyggda delen
1 ugn för engelskt och franskt skivglas
samt 2 kylugnar. Byggnaden var upp-
förd med stolpar och bräder helt i trä.

VON HOLSTEIN ENSAM ÄGARE

1745 överlät Koskull sin del i bruket
till Stael von Holstein, som därmed
blev ensam ägare till bruket. Båda ägar-

na var måna om sina underlydandes
trevnad och trivsel, 1744 avskrevs alla
bruksfolkets kronoskatter. Vid ett till-
fälle inköptes inte mindre än »30 lis-
pund toback» för eget och de anställ-
das behov. Skötsamhet och flit belöna-
des. Mäster From fick till »mera flit
och uppmuntran» en »klänning», värde-
rad till 28 dlr och 24 öre. Mäster Walt-
zen och materialkokare Barnholtz med
hustrur fick 20 dlr till respengar åt
Stockholm »att begå sin salighets med-
hel».

Bruket expanderade, bostäder och
ekonomibyggnader uppfördes i takt
med utvecklingen. I slutet av 1740-
talet synes bruket råkat in i en ekono-
misk kris. Den slutsatsen kan man dra
av att bönderna som levererade ved till
bruket erhöi skuldreverser i stället för
kontanter. Av Ekeberga kyrka lånades
mot obligation 239 dlr. Var det kanske
den Svenska Glasindustrins första kris,
men som så många senare bemästrades.

Efter 10 års stadig och stabil utveck-
ling föreslog Inspektör Kijlberg, att
hyttan antingen byggdes till eller att
en helt fristående hytta byggdes. Vil-
ket av förslagen som förverkligades är
inte helt klart, men 1754 uppfördes en
ny hyttbyggnad, som förenades med
den gamla enligt en levering av Opp-
man 1836, som uppförstord av Vicke
Lindstrand finns i Museet Gamla Kosta.

I Kostas nya hytta nr 3 fanns en stor
torkugn, två vedtorkugnar, en kiselugn,
en pottaske calsinerugn, en ugn att
uppvärma glaspottor i, två kylugnar
för grönt glas, två kylugnar för vitt
glas, tre sträckugnar till taffel och fön-
sterglassträckning. Kostnaden för den
nya hyttan uppgick till 2.151 daler.
Den kom att bestå ända till 1836, då
hytta nr 4 uppfördes på sin nuvarande
plats.

1756 frånträdde Stal von Holstein
bruket. I samband därmed donerade
han besittningsrätten till Kulla Gästgi-
veri till sin Inspektör Erich Kyhlberg
»som erkänsla för dennes trohet och
nit».

Därmed var de båda landshövdingar-
nas era som glasbrukspatroner slut.

Eric Karlsson

Anders Engström

INTERVJUAD

Det har gått bra för Kosta Boda. Enkelt uttryckt i siffror kan man säga att vinsten ökat från 3,5 miljoner kronor till 28,7.

Det beror bland annat på att det nu finns en definitiv framtidstro i företaget, en stor grundad optimism. Kosta Boda mår bra. En känsla som också återfinns hos ägarna. En annan viktig faktor i framgången beror på en framgångsrik produktutveckling, Chateau Line, Artist Collection samt Maxim är konkreta exempel på det.

Den finansiella förstärkning som Robert Weil i Proventus redan från första dagen talade om, är en annan del i framgångsreceptet plus att Kosta Boda's organisation nu fungerar självständigt.

Så säger VD Anders Engström till Mängden som förklaring till framgångarna och berättar vidare om vad som pågår och vad som planeras för framtiden.

Hur skall man förklara den stora framgången för Kosta Boda?

— Det är flera viktiga faktorer som är grunden för vårt lyckade resultat. Den finansiella förstärkningen samt att ledning och styrelse har eget ansvar för verksamheten betyder mycket. Vi hade stakat ut riktningen för företaget året innan, som grund för vad som sedan skedde. Det finns i Kosta Boda en enorm potential för att åstadkomma bra resultat. Det känns i företaget. Optimismen är smittsam: Framgång föder framgång.

— Enkelt kan man sammanfatta framgången med att vi har haft bra produkter, att vi har rationaliserat produktionen främst genom investeringar och att vi har rätt prisnivå. Vi har höjt priserna ganska kraftigt på våra produkter under de senaste åren.

— För det löpande verksamhetsåret kan vi se att första halvåret (1/7 – 31/10) ger ett bättre resultat än motsvarande period förra året. Det finns en hake som gör

att vi kanske inte kan hålla budgeten sista halvåret, försäljningsmässigt. Det är den efterfrågebild som råder på våra produkter. Trots att vi sätter in övertid kan vi få svårt att hinna leverera till julhandeln. Det vi tappar då kan vi inte ta in senare. Oavsett det kommer vi att göra ett mycket bra resultat, det kan vi se redan nu.

— Kanske när vi inte de 28 miljoner som årets resultat visar, bland annat beroende på att vi gör en del marknads-satsningar inför framtiden, kraftigare än normalt. Vi ger ut en ny katalog, som i fortsättningen skall komma ut varje år. Dessutom ett omfattande broschyrmaterial. Vi kommer att satsa mera på butikerna (större yta, hyllsystem, varuföljare mm). Vi vill också förbättra bruksmiljön. Det skall ske i ett projekt för Kosta, ännu ej beslutat, som innebär om- och tillbyggnad av turistutställningen samt att förändra det ansikte turisterna möter av oss. Vi vill bygga om entrén så att där ryms information, kafeteria och toaletter i ett sammanhang med försäljningen. Beslutet kanske kommer i det pågående verksamhetsåret, men verkställigheten dröjer nog till slutet av 1985. För de andra bruken finns inga färdiga planer, men vi har många idéer.

— Framtidsplanerna omfattar också ett nytt internationellt marknadsprogram som skall användas av våra dotterbolag och agenter utomlands. Vi stärker också banden med de utländska dotterbolagen, eftersom de sedan en tid är hårdare knutna till Kosta Boda AB. Sedan maj i år är jag ansvarig VD också för dem, tidigare låg de under Upsala Ekeby. I praktiken innebär det en samordning av de övergripande målen för verksamheten. För min del har det inneburit en hel del resor för att jag skulle kunna bilda mej en uppfattning om de olika bolagen samt förklara Kosta Bodas inriktning. Intrycket jag fått är att de, mot bakgrund av de resurser som satts in, lyckats bra. Det finns dock stora möjligheter att stärka vår ställning på flera marknader, framför allt på USA.

— Eftersom vi avser att ytterligare stärka vår ställning ute i världen ställs också större krav på våra produktionsresurser. Vi arbetar intensivt med flera tekniska projekt för att öka vår konkurrensförmåga.

Varför är den mesta servisglastillverkningen lagd i Johansfors?

— De hade ju redan tidigare den kompetensen. Genom att koncentrera tillverkningen dit kan vi få den volym som krävs för att vi skall kunna använda sådan utrustning som vi nu installe-

rat. Efterfrågan på våra serviser är ju stor och väntas öka.

Under goda tider kan man kosta på sej andra förbättringar också. Vi satsar en hel del på våra industrifastigheter på alla bruken. Det har vi inte haft råd med under den period som gått. Det gäller också den inre miljön. Vi arbetar ju i gamla och delvis slitna lokaler. Vi satsar på att förbättra nu.

Vilka konkreta planer på förändringar finns klara?

Vi har för avsikt, fast det är inte beslutat ännu, att koncentrera en del av vagnproduktionen, alltså pressade och centrifugerade artiklar som görs i Boda, till Kosta Vanna III, för att få en bättre effektivitet. Det ger oss möjligheten att öka den del av manuellt framställda produkter som vi har stor efterfrågan på nu. Det är en stor investering och planerna är långt framskridna, men alltså inga beslut tagna ännu.

— Vi har också ett utvecklingsprojekt på gång som rör Vanna IV i nya hyttan samt sliperiet.

Det är alltså ganska stora investeringsplaner vi har och man kan ju också räkna in marknadsavdelningens investeringar i broschyrer och annat här.

— Dit kan väl också räknas de satsningar som gjorts för personalen. Vi har haft en datakurs och en kurs i allmän engelska tillgänglig för alla. Vi har ökat resurserna för extern och intern utbildning. Nu kommer kvalitetscirk-larna att sättas igång. Allt det här hoppas vi kommer att höja motivationen hos alla. Den nya Personalklubben kan väl också ses som ett led i att få alla att må bra.

— Vi söker folk till marknadsavdelningen, fyra tjänster förutom en marknadschef. Det är en viktig förstärkning av företagets organisation. Framför allt hoppas vi att få tag i en marknadschef snart. Det är svårt då det ofta innebär att finna lösningar för en hel familjs arbete och skolor, bostad o.s.v.

Hur blir framtiden i stort, prognoserna säger att vi kan vänta en konjunkturnedgång?

— Det finns anledning att tro på de prognoser som ställts. Vi måste i vart fall planera som om det blir en nedgång. Vi förstärker oss utomlands. Skafter oss platser som är stadiga och långvariga. Vi väljer ut några marknader dit vi kan koncentrera oss för att bli bra. Vi stärker också vår ställning på de andra marknaderna jämsides. Vi ökar vår produktionsförmåga främst på den manuella sidan för att möta den stora efterfrågan. Det gäller också för den typ av produkter, där vi har en unik kompetens.

»Öppet Hus« i dagarna tre

Uppackning hos Kosta Boda i Stockholm

Två gånger om året, tvärsäkert, är det dags för presentation av våra nya kollektioner. Det sker vanligen vid »uppackningar« i våra utställningar i Stockholm och Malmö. Mängden bjöd in sej till en sådan uppackning under några »öppet husdagar« i Stockholm.

Det är i slutet av augusti. Stockholm är fortfarande litet sommarlikt. Man kan promenera utan överrock. Gatorna är fyllda av kvardröjande turister och kongressare eller mässfolk. Sânt pågår ju jämt i storstan.

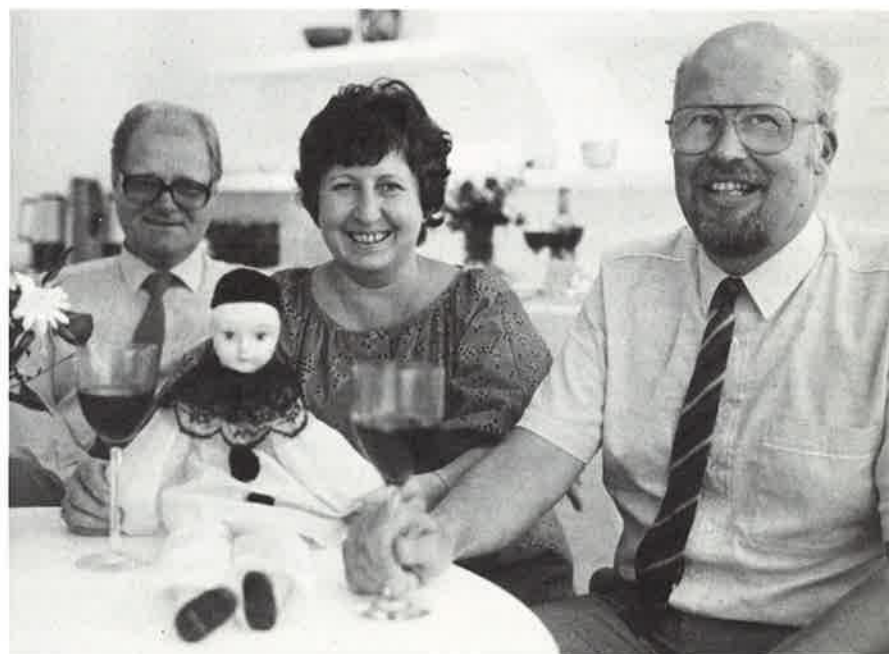
På Kosta Bodas vackra Stockholmsutställning i Flygcity vid Norrmalmstorg har man packat upp allt det vackra nya glaset. Där finns Colombine i förgrunden och små dockor, som föreställer Colombine och Harlequin och harlekinrutade masker. Allt för att påminna oss om att Colombine har utgjort inspiration för Anna Ehrner då hon skapade den nya serien. Att Colombine är en kvinnlig rollfigur i den teaterform, som kallas Commedia dell'arte, vet väl de flesta. Nu tar vi tillvara den atmosfär som omges Colombine i vårt säljarbete.

Här skall det alltså vara öppet hus några dagar. Besökarna, som väntas komma, skall känna sej verkligen välkomna. De får ett glas vin i vackra

glas, ett tilltugg, om så önskas, eller bara en kopp kaffe. Den italienska inspirationen vilar över hela arrangemanget. Marja Lindstedt, värdinnan på vår Stockholmsutställning, har allt under kontroll. Hans Hedlund, som är ordinarie säljare på Stockholm, har fått förstärkning av kollegor. Björn Widlund, försäljningschefen, är där, Sören Merbom också: Han har rest ner från Sundsvall, varifrån han säljer på Norrland. Max Hüttner, marknadschefen, finns också i lokalerna och Birgit Magnusson från marknadsavdelningen.

De här öppna tre dagarna är väl valda. Just nu pågår en mäsia i Stockholm, Formex, som lockar många i vår bransch till sej. Man passar på att se mycket och besöka många när man nu ändå reser.

Det kommer många kunder. Det droppar in folk hela dagen. De allra flesta har besökt oss förr och alla har ju dessutom fått besök hemma hos sej. Därför blir det mycket »tjenare o hur mäs« och så där. En trivsam atmosfär av vänner som möts. De flesta sjunker gärna ner på en stol en stund. Får ett glas vin eller en kopp kaffe. När man hämtat sej litet grand tar nyfikenheten över. Nu blir det rundvandring bland allt vårt vackra glas. Eftersom det är proffs på besök, så finner de genast vä-

Colombine i centrum satte fr. v. Sören Merbom, Sundsvall, Marja Lindstedt, värdinna, och Hans Hedlund, Stockholm, under »Öppet Hus« dagarna.

Kosta Boda är Sveriges största glasbruk. Företaget omsätter ca 200 miljoner kronor och har drygt 600 anställda vid bruket i Kosta, Boda, Johansfors och Åfors.

Kosta Boda är ett lönsamt och välförvaltat företag med en mycket framgångsrik kollektion. Både den svenska och den internationella försäljningen växer. Vår marknadsavdelning behöver därför en mångsidig

"Reklamare"

Ditt jobb blir att producera och hantera sådana saker som kataloger, nyhetsblad, säljhjälpmiddel och foto, film material. Du blir också ansvarig för hanteringen av foto, film och video. Materialservicen till vår reklambyrå HLR/BDO ligger dessutom på din lott. Och skulle du vara bra på dekorationsarbete, så finns det saker att göra på våra utställningar.

För att passa för allt detta tror vi att du har estetisk skolning med inriktning mot teckning och bild, att du fått din erfarenhet i någon form av ateljé och att du har organisatorisk läggning (så att allt hanteras med ordning och reda). Är du dessutom grafiskt erfaren är det ett extra plus. Och så måste du klara engelska.

Vill du veta mer om detta mångsidiga arbete så ringer du till vår t.f. marknadschef Max Hüttner eller till Gunilla Arvidsson, som håller i marknadsadministrationen. Telefonnumret är 0478/503 00.

Ansökan, gärna med arbetsprover, sänder du till personalsassistent Tommy Ragnarsson, Kosta Boda AB, 360 52 KOSTA, senast den 31 december 1984. Så att vi kan låta ett Gott Nytt År tillsammans.

KOSTA BODA
SWEDEN

Kosta är Sveriges äldsta glasbruk, grundat 1742. Till Kosta Boda hör också de handdragna bruket Boda, Åfors och Johansfors. Till- säljer småländskt handverk för 200 mkr/år, varav hälften på export. Tillsammans bildar vi, Kosta Boda AB, Sveriges största glasbruk. Idag en försum del av Proventus-koncernen.

Ansvarig för marknadsplaneringen

Ditt jobb blir att arbeta nära marknadschefen och försäljningschefen, dels att driva mer långsiktig utveckling inom marknadsföring. Det innebär att arbetet är en blandning av kortfristig service och mer övergripande arbete. En dag kan du t.ex. göra snabba marknadsföringsmaterial, hålla rätt på ordninggång och kostnader på samma gång som du testar ett utbildningspaket, går igenom konkurrenternas styrkor och svagheter i något viktigt land och undersöker distributionens förändring i något annat land.

För att passa för detta måste du vara bra på att kunna tränga in i problem och se olika samband. Du måste tycka det är stimulerande att söka och hitta lösningar och du måste ha ett mått av ihärdighet. Du skall också ha förmåga att hålla ihop saker och ting, bli genom att arbeta med konkreta färd- och aktivitetsplaner.

I din bakgrund har du dels utbildning i marknadsföring, helst på akademisk nivå, dels har du fått ett par års erfarenhet av marknadsföring och försäljning i t.ex. detaljhandeln. Och du bör vara inställd på att bit för bit få greppa större arbetsuppgifter och ansvar. Dessutom är du bra på engelska och gärna ytterligare ett språk.

Tror du att du passar in?

Mer om befattningen kan du få veta, om du ringer Max Hüttner, t.f. marknadschef, eller Lars Ekblad, Adm. Dir. tel. 0478-503 00. Ansökan skickar du till Max Hüttner, Kosta Boda AB, 360 52 Kosta. Senast den 1 januari 1985 vill vi ha din ansökan.

KOSTA BODA
SWEDEN

En Proventusföretag

Björn Widlund ser litet betänksam ut när han guidar Gunvor och Jan Björling från Mullsjö.

gen till det nya. Man håller upp glas, granskar mot ljuset, väger i handen, smakar på drycken med fantasins hjälp och: Ja, det var inte så dumt, vackert också. — Är det Rolf Sinnemark det här? Nehej: Bengt Edenfalk.

Så där kan dialogen låta när kunderna strosar runt, njuter av det nya vackra. Påfallande många talar om skönheten, balansen, tyngden eller andra värden de finner i glasen. Priset hör jag inte någon fråga om. Men visst skrevs det order också. Nästan varje besök avslutades i ett hörn, eller inne på Hans Hedlunds kontor. Det var så klart då man frågade om priset och gjorde de affärsmässiga överväganden som måste till.

Dagen går sakta sin lunk. Marja fyller på i skålar och på fat. Kokar mera och friskt kaffe. Dekanterar ännu en flaska.

Vi talar en stund med Gunilla Lowemark, som äger Wahlns Bosättning i Ljusdal. Hon har tagit med sej bästa väninnan Sylvia Hallberg på resan. Nu står de båda och beundrar Colombine. — Det här är vår semester, säger Gunilla. Vi reser alltid hit när det är upppackning. Vi passar på att köpa av det nya samtidigt som vi roar oss i storstan.

När Birgit Magnusson från marknadsavdelningen i Kosta kommer fram till damerna så blir det affärssprat genast. De tre vandrar tillsammans runt i hela utställningen. Man skall ju se allt.

En grupp med Björn Widlund som värd står och tittar på Gun Lindblads skålar och vaser CASINO. Björn presenterar Gunvor och Jan Björling från Mullsjö. De är innehavare av J.B.s Presenter och skall nu fylla på lagret. Det blir flera order skrivna när de en stund senare sätter sig i ett hörn tillsammans med Björn.

Fram emot dagens slut kommer Christa Olsson, chef för Rosenthal-bu-

tiken på Birger Jarlsgatan. Hon har tagit med en assistent och de vandrar runt tillsammans för att se och värdera allt det nya glaset.

Man hälsar i ett kör på nya kunder och vänner. En diskret förfrågan berättar att det där var bröderna Sellberg, Karl-Gustaf och Karl-Olof. De har DUKA i Linköping och Tranås. Det där var Göran Norrgård, inköpare från storkunden PUB.

En nypa frisk luft bjuds under den korta promenaden ner till NK. En trappa ner finns en stor glasavdelning och en konstglasavdelning.

Hur ser det ut där? Finns Kosta Bodaglaset väl synligt? Så är det. I mitten står ett podium, där LINE breder ut sej. Ovanför hänger LINE-kulor och gnistrar. De amerikanska kunderna tar sej god tid. De ser på allt, går runt och diskuterar vad de skall köpa med hem.

På NK kan man handla och få hemsänt till USA, Taxfree service utlovas. Det finns mycket av Kosta Bodas glas synligt där nere. Vi har en stor avdelning med våra speciella glashyllesystem stående utefter en vägg. Där kan man se ett koncentrat av vårt sortiment. Alla glasen i serviserna finns där. Man kan ta i och jämföra.

En titt in på konstglasavdelningen är också positiv. Det finns mycket vackert konstglas från oss i hyllorna. På NKs glasavdelning är Inger Hansson specialist på vårt sortiment. Hon bekräftar att amerikanerna är förtjusta i vårt glas och köper mycket. Dollarkursen gör valet lätt för dem, de behöver inte snåla, så billigt som de kan handla nu. Senare, säger Inger Hansson, skall jag besöka Kosta Bodas »Öppet Hus».

På Aveny Kristall i Konserthuset pågår oturligt nog en stor omdekorerings i lokalerna. Det är trälådor överallt och mycket begränsad framkomlighet. Dock kan man, från entrérummet redan, se mycket av Kosta Bodas sortiment. Damerna i Aveny får hasta vidare i sina bestyr.

Ove Alström

Commedia dell'arte, scen med Arrlechino, en zanno och Pantalone, tre vanliga figurer i denna konstart.

Birgit Magnusson från Kosta säljer in Colombine till Gunilla Lowemark och Sylvia Hallberg, Ljusdal.

Kostas hårdjobbade guider samlar man inte ofta till en bild. Sten Robért lyckades. Fr.v. främre raden Marie Hedvall, Kristina Almfjäll och Vanja Sjögren. I bakre raden fr.v. Eva Mari »Mia» Rooth och Rosita Vernersson.

ÖVER 40 000 förhandsbokade guideturer på Kosta

Vem kunde tro det, att över hundra-tusen människor blir guidade runt på Kosta, att tyskarna leder före svensken som bruksbesökare. Ja, i vart fall om man utgår från den tillgängliga statistiken från sommaren som flytt.

Vanja Sjögren, vår översteguide, berättar smått häpnadsväckande siffror om den gångna sommarens verksamhet. Det har alltså varit en verksamhet över alla bräddar. Inte mindre än 40.723 guidebokningar finns antecknade. Bara på Kosta. Tillkommer alla som besökt de andra bruken, där Boda leder stort, och fått guidning. Vi kan plocka mera roliga siffror: Under 11 verksamhetsmånader har vi haft 1.211 guideturer i Kosta, med i medeltal 33 personer i varje grupp. Det blir över 40 tusen människor det! 110 turer i månaden, eller i snitt 4-5 per dag. Och alla dessa människor vet nu mera om

glas och om oss i Kosta Boda. Har guiderna någon röst kvar då sommaren är till ända? Jo, jo, säger Vanja, men det är ganska jobbigt ibland.

Bakom alla de här siffrorna finns en verklighet som vi ber Vanja att berätta om:

— Det har varit en sommar över förväntan. Hela den här verksamheten har ökat 200% i år. Aldrig har vi haft så fullt i Utställningen, hela tiden skaror av människor. Det vanliga har varit att vi delat upp alla besökarna i fyra språkgrupper, där vi från början berättade vad de skulle få se på turen. I hyttan var det ibland omöjligt att göra sej hörd. Ofta fick vi där göra ännu mindre grupper och ta om informationen 4–5 gånger för att alla skulle få veta. Många reagerade starkt positivt på att de fick komma så nära hyttarbetarna, de kände verkligen att de fått uppleva något särskilt. En annan sak gästerna

ofta prisade var att det fanns så många unga glasarbetare i hyttan, att det här gamla hantverket övertas av unga och kommer att föras vidare genom generationerna. Det är bara på Kosta man kan få se gravörer i verksamhet, det uppskattades också mycket.

Ett minne: Under en dag i juli guidade vi 1.050 personer på 2 1/2 timme. På många språk också, engelska, franska, tyska, italienska, serbokroatiska och ungerska. Det gick perfekt. Från samma grupp, det s.k. FIM-rallyt besökte samtidigt en stor grupp finländska och holländska gäster Boda.

Hur ser ett besöksår ut i Vanjas medvetande, undrar Mängden?

— Tidigt på våren kommer tyskar. I juni engelsktalande besökare, i juli kommer svenskarna, augusti till september blir det massor av tyskar samt danskar. Vi känner av årstiderna på ett särskilt sätt här. Danskarnas lägerskolor, de svenska skolesorna (pågår nu), älgjakten o.s.v.

Ett bekymmer är svårigheten att få tag på språkkunniga guider. Man lär sej mest engelska i skolorna nu, ofta med franska som andra språk. Men 4 års undervisning på franska räcker inte, man kan inte tillräckligt många ord och kan inte tala språket. Vår bästa franska guide i somras hade läst franska i sju år och hade dessutom besökt Frankrike, men hade ändå svårigheter ibland. En vanligare kombination är engelska–tyska, men samma problem där, tyskan blir eftersatt. Svensk TV visar nästan inga program på tyska, det minskar också chanserna att få övning.

Vanja själv klarar att tala engelska, tyska och något spanska. I det sammanhanget prisar hon de underbara människorna i hyttan. Hon får ofta spontan hjälp av folket i verkstäderna, de är så positiva, säger hon.

Så här graderar hon nationerna i storleksordning, som besökare, sett från hennes horisont: Först kommer tyskar, sen svenskar, amerikaner och engelsmän, fransmän samt resten i klump men många från Australien. De känner i regel till oss, vet att vi finns också i hemlandet och var samt vad vi står för.

Det finns mycket att göra också nu för guidechefen. Här skall förberedas för nästa säsong. Då kommer ännu flera tyskar, som ett resultat av den kraftiga marknadsföring som riktats dit. Det blir också flera verkstäder igång i hyttan då, och mindre plats för turister. — Vi måste hitta en lösning på detta problem. Kanske måste vi skaffa effektiva högtalarsystem o.s.v. Framför allt önskar jag att vi i god tid kan anställa mycket språkkunniga guider, slutar Vanja Sjögren den här telefonintervjuen som gjorts på kvällstid, då hon antligen kunde ta sej tid.

Är plagiat ett problem för oss?

I massmedia kunde vi under november månad läsa om journalisten, IHR-utbildade f d chefen för Pälstransbranschrådet, numera juristen Marianne Levin, som disputerade på en avhandling om formskydd. Hennes tes är att ambitiöst formgivna produkter är illa skyddade i Sverige.

Detta har givit oss anledning att ställa frågan till Marknadschefen Max Hüttner om det är ett problem för Kosta Boda att bli efterapade?

— Jo, säger han, det är ett stort problem och vi förlorar mycket pengar på minskad försäljning bl a. Men tyvärr är det ett mycket svårt och kostsamt arbete att skaffa juridiskt skydd. Vi har valt att mestadels hantera riskerna på ett annat sätt, baserat på tre åtgärder: 1. Att arbeta in varumärket. 2. Att ha starkast möjliga relation till fackhandeln. Det minskar risken för att plagiat skall dyka upp där. 3. Vi skall ligga längst fram i designutvecklingen. Even-

tuellet kan man också skydda sig på ett fjärde sätt säger Max Hüttner: Att bygga produktens egenart på en teknisk innovation som kan förhindra plagiering.

Om det dyker upp plagiat på våra produkter så minskar det vår egen försäljning och vi förlorar inkomster. Dessutom kan plagiaten pressa priserna nedåt och fackhandeln kan känna sig tvungen att följa med.

— Vi känner besvikelse över att så många länder i Europa ägnar sig åt den här sortens verksamhet, säger Max. Österrike och Italien tänker han mest på då. Andra Östeuropeiska länder kopierar också liksom länder i Fjärran Östern, Korea och Taiwan.

Men trots allt är det nog få konsumenter som blir lurade att tro att de oftast undermåliga produkterna kommer från oss, slutar Max Hüttner.

Pressresa till Kosta Boda

I Kosta Boda finns en otrolig vitalitet som yttrar sej i stora ansträngningar att tala om för vår omvärld hur bra vi är på att tillverka vackert kvalitetsglas.

I det syftet arrangerades en pressresa för ett 15-tal journalister en dag i mitten av september. De kom från många olika tidningar landet runt, både dags- och veckopress samt månadsmagasin.

Under en intensiv dag, som startade i gryningen på Bromma Flygplats för de flesta, hann man med att besöka alla

våra bruk, träffa formgivarna i deras ateljéer, se våra utställningar, äta lunch och middag — pust, pust!

Direkt efter ankomsten till Öjaby flygplats var det avfärd med buss till Åfors Glasbruk. Man såg bruket och fick tillfälle att träffa Ulrica och Bertil Vallien i deras ateljéer. Redan vid elvatiden hade man hunnit till Boda Glasbruk och gruppen delades i två för besök i Monica Backströms ateljé och Kjell Engmans dito. Här kunde man stilla sin nyfikenhet på formgivarnas karriärer, se hur deras glasformgivning utvecklats genom åren och få en inblick i skapelseprocessen från idé till hyttprover och produkt för försäljning. När grupperna växlat plats i ateljéerna, tagit många bilder och ställt tusen frågor, var det dags för lunch på Boda Wärdshus. Här var tillfället att mera tränga in i intressanta frågor vid en kopp kaffe efter maten. Johansfors var nästa anhalt, där man besökte hyttan och såg hur våra servisglas tillverkas.

På Kosta Glasbruk besöktes hyttan, gravörverkstaden och förädlingsavdelningarna innan det var dags för en kopp kaffe. Den vetgiriga gruppen journalister och fotografer begynte nu känna sej som veteraner i glaskunskap, kan man tänka sej. Men ännu återstod besöken i Anna Ehrners, Gun Lindbladhs, Göran Wärffs och Bengt Edenfalks ateljéer.

Nu blev det en stunds vila före middag på Herrgården i Kosta innan avfärd till Öjaby och flyg hemåt.

Ökad kunskap om tillverkningen av vårt glas och kännedom om den kultur som avsatte så fina produkter är väsentliga för oss. De här utvalda journalisterna har i sitt arbete ofta anledning att umgås med glas. Det kan gälla att anmäla någon utställning, kommentera den nyaste kollektionen o.s.v. eller att välja accessoarer till en illustration i sina tidningar. På lång sikt får vi glädje av att de *känner till* och kanske *känner för* Kosta Boda. Och korrekt kan informera sina läsare om oss.

Berätta om den här, Monica, säger Inger Grimlund från tidskriften Gourmet.

Kjell Engman blir fotograferad av Förenade Landsortstidningars utsände Hans Brattberg.

VOGUE

handmade light collection
Design: Monica Backström

KOSTA BODA
SWEDEN

MONICA BACKSTRÖM — AKTUELL MED NYA LAMPOR

Monica Backström är formgivaren som ständigt väcker vårt intresse för sin förmåga att åter och åter förnya glasets uttryck. Nu är hon aktuell för nyskapande lampdesign.

Det är omkring tio år sedan Kosta Boda hade lampor på sitt tillverkningsprogram. Nu skall det bli annat av. En helt ny lampserie kommer att presenteras vid belysningsmässan i Göteborg i januari 1985. Monica Backström har formgivit det nya lampprogrammet, som kallas Vogue. Det är helt och hållet handdrivna lampor i opalinvit massa, ibland med klart överfång. I serien finns bl.a. en ljusboll för bord, en romantiserad version av den gamla skomakarlampan att hänga i taket samt bords- och golvlampor.

TIDLÖS DESIGN

— Det är framgången med mina ägg som lampor som är ursprunget till Vogue, säger Monica. Kosta Boda inledde då det samarbete med ANETA Belysning AB i Växjö, som nu fortsätter med serien Vogue. ANETA marknadsför belysningarna på Skandinavien medan Kosta Boda, på sikt, kommer att sälja på resten av världen. Vogue belysningsprogram är tidlöst, står utanför modeströmningarna, men besitter en självklar skönhet som gör att de passar in i alla tänkbara miljöer. Bodas skickliga hantverkare kommer helt till sin rätt vid tillverkningen av de här fina lamporna. Monica Backström har också lyckats väl med att smälta samman typiska Boda-drag med praktisk funktion och skönhet.

Ove Alström

Monica Backström med famnen full av kaptener, d.v.s. hennes nya design Captain.

NYA GLAS

Till vårkollektionen har Monica Backström ritat en serie tumblers, karaff, skål och ishink. Också den serien bär omisskännliga drag av Boda-design. Det kraftfulla, rustika framstår i den här serien med en klädsel av elegans, skimrande i klart glas med överfång av likaledes klart glas. Glasen är sköna att ta i handen och känns välbekanta, men har ändå nyhetens charm. Så skilda från de blomvaser med blomslipad dekor som kom från Monicas ateljé i den förra kollektionen.

OFFENTLIG UTSMYCKNING

Vid sidan av sitt designarbete för Kosta Boda hinner Monica Backström, med framgång, ägna sej åt utsmyckning av offentliga byggnader. Det går inte en säsong utan att Monica deltagit i någon tävling eller inbjudits att smycka vår miljö.

Nyss invigdes Kalmar Lasarettets nybygge. Där finns Monica självklart representerad med stora utsmyckningar. Emmaboda Dagcenter invigdes i slutet av november. Dit har Monica gjort ett stort pedagogiskt konstverk i glas och målat trä. Det pedagogiska består av möjligheten att »rulla» de olikfärgade trästavarna i olika profiler, så att stjär-

digt nya mönster framträder.

I skrivande stund meddelas att Monica Backström vunnit en utsmyckningstävling, med 15 deltagare, till nya Bjurbäcksgården i Emmaboda. Det blir tre entrédörrar i glas, som nu skall tillverkas efter Monicas skisser. Kostnad 30.000 kronor. Monica själv får 3.000 kronor som första pris i tävlingen, förutom uppdrag ersättningen.

Det flödar formgivning ur Monicas ateljé. För INTERFLORA har hon freelance-uppdrag. Då arbetar hon i keramik och glas.

Till GAB GENSE har hon formgivit ett stort program i olika material som skall säljas in i vår och levereras kommande höst. Det rör sej om brickor, bestickset, underlägg för Irish Coffee och grytor, tillverkat i nysilver och kombinerat med eldfast glas.

UTSTÄLLNING

Alla Kosta Bodas formgivare skall delta i glasutställningen på Svenska Institutet i Paris i maj-juni 1985. Det blir ett av de närmaste projekten, som Monica Backström satsar sin skaparkraft på. Säkert väcker hennes deltagande uppmärksamhet då också. Vi är bortskämda med att hon lyckas.

Svenskt Glas – Prisbelönt Design

En grå, grå torsdagsmorgon i slutet av november samlas vi några stycken formgivare, mediafolk och Rune Sjöberg från SIND för att begå en premiär.

Direkt från trycket, som man säger, får vi i vår hand ett exemplar av SVENSKT GLAS-PRISBELÖNT DESIGN.

— Det här är belöningen, sa Rune Sjöberg. Vi lovade att tävlingen Svenskt glas 1983 — prisbelönt design skulle presenteras i en bok på svenska och engelska. Här är den. Vi har tryckt 4.000 exemplar på varje språk.

Ivrigt bläddrande följde, alltmedan Rune Sjöberg guidade oss genom boken och motiverade varför man gjort så eller så. Vad tycker ni om omslagsbilden? frågade han. Det blev öppningen på en god stunds diskussion om boken som så småningom gled över till mera allmänt prat om branschen, där några frågor fångade intresset särskilt. Det gällde t.ex. hur man allmänt krediterar medarbetarna i framställningen av glaset. Formgivarens namn nämns nästan alltid, ibland mästaren, men sällan hela verkstaden. Gravörer får då och då se sitt namn intill produkten. Man var överens om att den allmänna likformigheten och rättvisekravet tagit kål på lusten att framhäva någon framför andra. Att bruken har sina särskilda motiv att framhålla formgivarna hänger samman med marknadsföringen.

Rune Sjöberg berättade vidare om boken att den kostat tvåhundra tusen kronor förra året och lika mycket i år. SIND har satsat på att ta fram en vacker bok med alla illustrationerna i färg. Formatet är fyrkantigt och omslaget pryds av en färgbild som byggs av slipade prismor från både Kosta Boda och Orrefors. (För rättvisans skull!)

Boken inleds med en presentation av glasriket »från blomsterkonungen Linés tid till i dag.

Därefter följer en presentation av vinnande formgivare och deras vinnande förslag. Vi kan glatt åter konstatera att av de 10 formgivare, som belönats, kommer 5 från Kosta Boda. Av de 14 priserna gick 8 till oss genom Monica Backström, Anna Ehrner, Kjell Engman, Ulrica Hydman-Vallien samt Bertil Vallien. Flerfaldiga vinnare var både Bertil Vallien och Monica Backström.

Boken innehåller också ett stort avsnitt med bilder ur samtliga tävlingsdeltagares kollektioner eller enstaka bidrag. Längst bak i boken återfinns ännu ett stort avsnitt som i text och färgbilder berättar »från glödande glasmasa till gnistrande kristall — ett hantverk av trollkarlar». Sist i boken en förteckning av de 19 verksamma glasbruk som finns i Sverige i dag.

Som helhet är det en vacker kvalitetsbok man givit ut, väl samstämd med det glas den skildrar. Formgivning, tryck, foto och text är var på sitt sätt förnämligt och SIND kan belåtet luta sej bakåt en stund för att vila på lagrarna.

De tre formgivarna Ulrica Hydman-Vallien, Anne Nilsson och Mats Jonasson, som representerade hela kåren, var tillsammans med mediafolket flitiga deltagare i de diskussioner som uppstod. Bland annat väcktes tanken på att det borde finnas en årlig publikation som presenterade den aktuella formgivningen.

Den här boken är ett tidsdokument om glasformgivning för unikt och produktion, i olika klasser, från 1983. Just en betoning av året 1983 hade flera önskat sej i fet stil på omslaget, men nu kan detta faktum i stället läsas i texterna på insida.

Alla i branschen vill säkert hålla med om att den här boken, som bland andra bruken själva, skall hjälpa till att föra ut i världen, är ett gott tillskott i den fattiga floran av litteratur om svenskt glas.

Ove Alström

Djungelnatt i karaff och glas samt vas Trygg med dej i juvelteknik.

Utställningar: Ulrica Hydman-Vallien

Ulrica Hydman-Vallien har haft en utställning under november-december i London.

1984 har varit ett flitigt utställningsår för henne och redan är Ulrica inbjuden till flera utställningar under nästa år.

Londonutställningen hölls i den exklusiva nya butiken Line of Scandinavia, med adress Regent Street. Ulrica visade där ett 30-tal unika föremål utförda i olika tekniker såsom graal, juvelteknik och målat.

Juveltekniken är ny, den hittade hon fram till på väg mot graalglaset och görs så här: Hon stannar vid ämnet som blåstras och syras samt målas på över- och underfång.

Det här var en utställning som invigdes Line of Scandinavias nya galleri i bottenvåningen. Denna uppmärksammade »one-woman show» öppnades av ambassadören Leif Leifland med fru. Kulturattaché Kerstin Asp-Johnsson och museifolk tittade också på utställningen. En del stora pjäser såldes redan öppningsdagen. Att dip och nötter serverades i ormskålar väckte förtjusning och köplust.

Ulrica Hydman-Vallien är nästa år inbjuden till en utställning som kallas »Glaskunstlerinnen aus Europa». Den skall pågå från juni 1985 — mars 1986 och är ett samarbete mellan fem gallerier och ett museum i Tyskland och Schweiz.

Inbjuden är hon också till Musée Rouen, Frankrike, i januari 1985 för att delta i »Europeiskt glas». Tillsammans med Bertil skall hon ställa ut hos Seibu i Japan under oktober nästa år.

Ulrica och alla Kosta Bodas formgivare skall delta i en utställning med svenskt glas på Svenska Institutet i Paris, maj — juni 1985.

SÄKERHETS- KONFERENSEN BESÖKTE KOSTA

För en dag hamnade Kosta i den internationella politikens hetluft då den förtroendeskapande Säkerhetskongressen kom på besök.

Stockholmskongressen, som den kallas i dagligt tal, ägnar sej åt förtroendeskapande politik. Den består av delegater från alla europeiska stater samt USA.

Den här dagen i höstas, då de kom till Kosta, bestod den ca 70 personer starka gruppen av chefsdelegaterna med fruar. Ett jättelikt Herculesplan landade på Växjö Airport med alla de betydelsefulla personerna ombord. De möttes av ett stort säkerhetsuppbåd och transporterades till Kosta i en buss bevakad av både polisbilar och mc-ordonanser.

På Kosta Glasbruk hade den tekniska avdelningen tillsammans med säkerhetspolisen vidtagit alla nödvändiga åtgärder för att trygga gästernas säkerhet.

Sten Robért

SÄKERHETSKONFERENSEN i skyddad miljö: Inne i värmen i nya hyttan på Kosta.

De hälsades alla välkomna av vd Anders Engström och guidades runt produktionsanläggningarna av vd själv samt tekniske chefen Hans Werner. Gästerna besökte också turistshopen och handlade godbitar ur vårt sortiment. Kosta Boda bjöd därefter på lunch.

Efter lunchen tackade den finländske chefsdelegaten för maten i sin tjänst

som gruppens ordförande. Han väckte en hel del munterhet genom sitt anspelande på interna promemoriors ordval vid jämförelsen med vårt genomskinliga råmaterial!

Omgivna av samma täta säkerhetspådrag som vid ankomsten försvann de i sin buss mot Växjö. Kostas inbrott i storpolitikens hetluft var över för denna gång.

De Kom De

FLYG TILL GLASRIKET var en intressant form av marknadsföring som prövades i somras. Inrikesflyget och Kosta Boda arrangerade endags- eller weekendresor i grupp eller enskilt. Intresset blev genast stort och resebyråerna kunde boka in en hel del arrangemang.

Smålandsposten bevakade det här nya greppet en dag då en grupp flygvärdinnor från North West Orient flygbolag i Minnesota prövade nyheten. Damerna hade tre dagar ledigt från jobbet och passade på att komma till Kosta och Johansfors. Att de var begeistade, framgår av Robert Owens reportage. Lars-Göran Johansson hette fotografen som illustrerade SMP:s reportage. Det gjorde han så bra, att vi absolut måste visa bilderna också i Mängden. Varsågod, här är ÅRETS BÄSTA BILDER.

Flyg till Glasriket

Handla vackert och
ligt glas i bl.a. Kosta
Johansfors. 1-dag
eller weekendre
grupp eller ensk

Prisexempel:

Gruppresa 1 da
/person (inkl.
bussresa, lunch

Enskilda reso
specialpriser för
hotell, lunch
Ring för prisup

OBS! Hand
2.500:- flygres
Bokning hos
er eller Inri
08-780 42 26

Inrikes
LIN-S

GISSADE RÄTT OCH FICK 48 CHATEAU

Det märks säkert, om man ser efter, att många, många tusentals människor har nött golvet innanför entrén till vänster i Kosta Turistshop. Där stod nämligen ett Chateau-chateau. Alla Kostas besökare bjöds att delta i en tävling, där det gällde att gissa rätt antal glas i slottet.

Över 30.000 människor lämnade in svar under den 14 veckor långa perioden som slottstävlingen pågick. Där fanns alla sorters gissningar från 25 stycken glas till 25.000 stycken. Ja, någon hade till och med skrivit 1 milj. glas!

Rätt antal glas var 1.431 stycken. Otroligt många hade också gissat just det talet, eller kanske kalkylerat fram det med miniräknare. Många gjorde faktiskt så. Man kunde lägga märke till intresserade familjer som räknade och räknade både framifrån och från sidorna och till sist tog en titt utifrån ge-

Sten Robért

Det var en glad Lena Svensson i Mörrum som tog emot sina 48 st Chateau-glas.

nom fönstret. Staffan Bergström, som är chef för våra butiker, är märkbart förtjust över det stora intresse som slottet rönt.

Nu har det varit dragning av vinnare. En dragning för varje veckas skörd av inlämnade svar. Alla vinnarna har redan fått sina priser som bestod av 48 delar Chateau-glas (ett dussin av vardera 4 olika glas).

Vinnarna kommer från både norr och söder i Sverige och en av dem till och med från Island. Kalmar, Veddinge, Bålerud, Skara, Duved, Billesholm, Hammarö, Lenhovda, Mörrum, Gnesta, Uppsala, Tyninge och Vagnhärad är hemorter för de 14 lyckliga.

Staffan Bergström åkte själv ner till Mörrum för att lämna vinsten till Lena Svensson. De andra sändes med post.

Såg De Köpte

Vårens Nyheter:

Som vanligt har vi tittat litet grand på vad den nyaste kollektionen våren 1985 innehåller. Där finner man nyheter inom samtliga tillverkningsområden och några av dem kan vi visa på bild.

Företaget har nu ytterligare stärkt produktsortimentet inom servisglasområdet. Tidigare finns ju sådana storheter som *Line* och nyss introducerade *Colombine*. Nu kommer *Misty*, en hel servisglasserie som designats av Bengt Edenfalk. Det är för övrigt den första han gjort för Kosta Boda, men mer än 20 serviser har han tidigare ritat åt gamla Skruv.

MISTY

Inom området BAR kommer nyheter från Monica Backström. Hon har designat en serie olika tumblers och karaff med klart glas i överfång. Serien kallas *Captain*. Också Göran Wärfff står för nyheter inom detta produktområde, t ex *Laguna*, en karaff i två storlekar.

LAGUNA

CAPTAIN

I prestigeprogrammet fäste vi oss vid Rolf Sinnermarks *Nouveau* skålar med både klara och frostade skär.

NOUVEAU

Kjell Engman har bl a bidragit med *Anemone* som är en serie vaser med blåstrad och syrad yta, till presentprogrammet. Ulrica Hydman Vallien svarar för parglasen *You & Me* i rosa och lila, samt karaff med ringar i samma färger runt halsen.

ANEMONE

YOU & ME

Sten Robért

Till vår Artist Kollektion har Ulrica gjort en målad serie som kallas *Paradise*, vaser, skålar och pokaler (med ormar), tillsammans 8 artiklar.

En annan nyhet är en komplettering till våra pressade *Party*. Det är fyra tallrikar och ett fat för fiskrätter som kallas *Party Marina*. Dekoren är fisk, hummer, krabba och spätta.

Line har kompletterats med en vinkylare.

Fyra stycken injektionsgjutna kristalljusstakar ingår också bland det nya.

Tryckta nyheter

En hel del nya trycksaker är under utgivning eller bearbetning för senare presentation. Nämnas kan en broschyr som presenterar det senaste nyhetsprogrammet. Alla representanter får den tillsammans med en diabildserie. Broschyren har text på fyra språk.

I februari släpps från trycket en broschyr som i fyrkantigt format presenterar vår finaste kristall, vårt *Crystal Prestige Program*.

En företagspresentation, *Welcome to Kosta Boda*, tas nu fram. Den skall på 40 sidor låta våra affärskontakter närmare lära känna oss.

Utställningar:

Att understödja eller arrangera utställningar är ett led i Kosta Bodas verksamhet, som riktar sig mot formgivarna. De har annars en begränsad möjlighet till detta.

Under några veckor i november ställde GÖRAN WÄRFF ut på Galleri Gamla Stan i Stockholm. Han visade skulpturer, unikat och var själv närvarande vid vernissagen.

På NK:s »Unga Formgivare» fanns vår GUN LINDBLAD med.

Separatutställning har det också varit på Svenskt Glas. Det var GUN LINDBLAD och BENGT EDENFALK som delade på detta tillfälle att visa sina unika skapelser.

GÅTA?

OM EN KRISTALLSKÅL VÄGER 3 KG PLUS HALVA SIN VIKT – VAD VÄGER DEN DÅ?

Svaret finns på sid

Tekniskt Nytt:

På ett så stort företag som Kosta Boda sker en kontinuerlig teknisk utveckling. På alla nivåer försöker man uppnå förbättringar som skall ge bättre produkter till lägsta kostnad och med minsta möjliga slitage på människor och material.

CENTRALLAGRET i Kosta skall nu byggas om till kompaktlager. Det innebär att både prima och sekunda artiklar skall kunna tas fram med så kallade *plocktruckar*. Tekniska avdelningen har på ett fiffigt sätt designat om avdelningens lagerhyllor. Det nya kompaktlagret blir både effektivare och energisnålare. Det innebär också att tre man friställs från lagerarbetet. Omplacering sker internt och klaras utan att någon blir arbetslös. Väntade pensionsavgångar löser detta problem.

Den här ombyggnaden, som skall ske under jul-nyår, innebär att vårt lager i Skruv flyttas till Kosta.

I JOHANSFORS fortsätter satsningen på servisglastillverkningen. Den stora efterfrågan av våra serviser har varit grunden till internutbildningen av glasarbetare. Under hösten har en ny verkstad kunnat startas och ännu en skall sättas i gång i vår (i maj).

Den tidigare omtalade stora investeringen i en ny spräng- och kantmaskin är nu genomförd. Projektet, som kostat över 2 miljoner kronor, innebär en stark kapacitetsökning på förädlingsidan.

I KOSTA glaskammare har en del förändringar skett. Främst genom att de spräng- och kantmaskiner som fanns i Johansfors nu flyttats till Kosta. Tillsammans med en helt ny värme-maskin, som försetts med olika finesser för att höja kvaliteten på servisglaset, utgör de en kraftig förstärkning av glaskammarens effektivitet. Det är serviserna Pippi, Rondo och Line som nu kan efterbehandlas på ett effektivare och kvalitetshöjande sätt.

NYA HYTTAN i Kosta startar upp med en helt ny utrustning för injektionsgjutning avsedd för det nya ljusstaksprogrammet.

KVALITETSCIRKLAR är ett begrepp som alltmer tränger in i vårt medvetande. Nu skall man sätta igång projektgrupper för att stimulera till att lösa jordnära problem på golvet. Man skall pröva med att ge gruppen ett specifikt problem att lösa, t.ex. att titta på materialflödet på den kal-

la sidan: Att plocka i back för att minska skador. (Ger bättre kvalitet). Det här kan locka fram den kreativitet som finns och kan också leda till en större samhörighet, säger Hans Werner.

Man har under hösten låtit produktions- och arbetsledning genomgå ett 2-dagars kvalitetsseminarium som en grund för det kommande kvalitetsarbetet. Hög kvalitet är grundläggande för Kosta Boda. För att få fram en produkt av hög kvalitet måste hela företaget genomsyras av ett kvalitetstänkande. Därför måste vi hela tiden utvecklas och bli ännu bättre inom detta område.

PRODUKTIONEN inom Kosta Boda är högre än någon gång tidigare. Hans Werner betonar att personalen gjort en mycket fin insats, ställt upp i många lägen och arbetat många lördagar osv.

Det gäller nu att klara av den stora efterfrågan som råder på våra produkter och personalens insatser är betydelsefulla i den upprustning som pågår på alla produktionsavsnitt.

I företaget finns fortlöpande planer som är under utveckling och förhandling. Det kan gälla stora investeringar i maskiner, ombyggnader eller omändringar i produktionen, men så länge inga beslut är fattade och verkställigheten fastlagd kan Männen inte rapportera om detta. Man kan bara konstatera att företaget inte vilar på lagrarna utan fortsätter expansionen, inte minst på det tekniska området. Framtiden kommer inte att överraska oss, vi är beredda att ta emot den.

Här åter det gamla asbetsstaket av Johansfors hytta.

Ove Alström

Spräng- och kantmaskinen är nu installerad i Johansfors glaskammare och fungerar mycket bra. Den betjänas av en illäggare och en avlastare.

Glasskola i Kosta

Nu skall det startas en ny glasskola i Kosta. Den blir filial till den som redan finns i Nybro kommun och skall utbildade 16 glasarbetare varje läsår.

De första propäerna kom från Lessebo genom kommunalrådet Rolf Nicklasson med en idé om en yrkesorienterad utbildning av glasarbetare också i denna del av Glasriket. På Kosta Boda gillade man idén och satte igång att räkna på projektet. Hur är Kosta Boda behöv och vad kan vi göra för att skolan skulle bli verklighet? Vi svarade positivt.

I nästa, officiella, fas gick Rolf Nicklasson till Lessebo Skolstyrelse och till Länsskolenämnden med idén. Därifrån kom nu en förfrågan till Kosta Boda som svarade med att lova tillhandahålla lokaler, material och kunskap (lärare).

Meningen är att man skall färdigutbilda 16 elever per år i den 2-åriga kursen som skall ingå i Gymnasieskolan. Utbildningen skall syfta till att fullt färdiga glasarbetare, både på hytt- och den kalla sidan, skall släppas ut i yrkeslivet.

Rent organisatoriskt föreslås att den nya glasskolan blir en filial till den redan existerande i Nybro kommun.

Ärendet har nu hunnit fram till skolministern Lena Hjelm-Wallen och remissen behandlas på Skoldepartementet. Det hela ser lovande ut och nu siktar man in sej på att ta emot de första eleverna på hösten 1985. Våren därefter följer de nästa 8 eleverna och så är den 2-åriga utbildningen igång.

Lars Ekblad, administrativ chef på Kosta Boda säger att »som tiderna är nu är det inga som helst problem att ta hand om de färdiga eleverna».

Ove Alström

Ove Alström

Åke Chytraeus i Johansfors är nöjd med den nya hyttstolen, som är under utprovning.

NY HYTTSTOL – IGEN

I ett tidigare nummer av *Mängden* rapporterades om att Essemce, efter 500 års brist på utveckling, tagit fram en ny hyttstol. Nu har det hänt igen, bara ett år senare.

Den här gången startade utvecklingen därför att glasarbetarna hade speciella problem med ryggar och leder. Per Melin, som är konstruktör hos Essemce i Emmaboda, löste deras problem genom att införa viss automatik för att hantera pipan vid anfångning till fot.

Nu har en särskild »mästarstol» ut-

vecklats också för Johansfors Line-tillverkning. Stolen, som provas i en Line-verkstad nu, har försetts med en liten invärmningsanordning som värmer benet före anfångning till fot.

Så här fungerar den nya stolen: Den kan i grunden justeras mycket individuellt vad beträffar sittställning och olika avstånd till manöverorgan mm. Höjdställningen klaras enkelt med en säker gaspatron. Pipan med den kupa som skall få fot läggas i ett rullställ med benets ände mot en gasläga. När mästaren skall ta emot anfången till fot

trampar han på en pedal som startar en rörelse hos en anordning som fångar upp pipan, lyfter den an mot mästaren samt vrider pipan till upprättstående läge. Där tar mästaren hand om pipan och jobbar vidare på vanligt sätt. Vinsten ligger i att man sparar in det påfrestande momentet med att luta sej framåt och i detta läge lyfta och vrida pipan.

Åke Chytraeus, som arbetar vid stolen i Johansfors, är nöjd med den nya hyttstolen, men vi lär få veta mera om utvärderingen senare.

FLASKHALSUTBILDNINGEN FORTSÄTTER

Den s.k. flaskhalsutbildningens första etapp är klar. Den har givit till resultat att 7 nyutbildade glasarbetare redan är ute i produktionen.

Nu startar man ytterligare en etapp i denna utbildning. 26 glasarbetare skall nyutbildas eller vidareutbildas.

Tommy Ragnarsson säger att det här är en fin form för utbildning. När eleverna är klara är de redan integrerade i hyttorna och kan gå rätt in i vardagsarbetet. Utbildningen drivs i samarbete mellan Kosta Boda och Länsarbetsnämnden. Kosta Boda får statligt utbildningsstöd och skall som motpres- tation ta emot 7 arbetssökande. Det

sker genom samråd mellan Arbetsförmedlingen och oss.

Den här utbildningen är viktig för Kosta Boda nu då det inte finns några glasarbetare att få tag i. Av de 26 som ingår i den nya omgången skall 10 elever, varav 2 kvinnor, utbildas till anfångare. De övriga eleverna finns redan i olika anställningsformer på bruken i olika befattningar och skall nu vidareutbildas. De skall bli mästare, uppblåsare och benmakare. Utbildningstiden varierar från 200 timmar till som mest 920 timmar. De allra först utbildade kommer att ingå i den verkstad som skall starta i Johansfors i maj 1985.

Ove Alström

Lärare och elever under »flaskhalsutbildning». Dieter Kickingereider, som själv skall bli mästare, leder adepterna Anders Nilsson, Emmaboda, i randig tröja, och Magnus Andersén, Åfors, in i hantverkets hemligheter.

MiniMÄNGEN

Utgiven i december 1984

SPECIAL OM FILM I GLASRIKET

FILM - ETT HETT ÄMNE NU!

Plötsligt är film ett ämne man blir medveten om på ett särskilt sätt. Här satsas på nya och bra filmer på 9 glasbruksorter. I Åfors skall det snart spelas in film om en glasbrukspojke. För 40 år sedan var Kosta platsen för en filminspelning med Edvard Persson.

Det finns en länk mellan bruksorterna och film och den tycks fortfarande vara hel, än om den rostat något.

Tänk tillbaka ett tag. Visst var det ett viktigt inslag i bruksorternas kultur en gång, att se film på Folkets Hus. Det räcker med att sända tankarna tillbaka till 40-talet, då var filmen ett levande medium här. Minst en gång i veckan kunde man se rörliga bilder på minsta bruksort. Sen kom Teven och förstörde alltihop. Det var enklare att stanna hemma och se de rörliga bilderna i den egna apparaten.

Men filmen gav sej inte. På 70-talet gjordes ett statligt försök att nå ut med filmen igen. Det var det som kallades Bio 16. Många bra filmer visades, av lokala entusiaster, med en projektor och paus mellan varje rulle. I Emmaboda kommun fanns sådan visning. Den nådde Åfors och Boda också åtta gånger om året. Johansfors hann vara med ett tag innan verksamheten lades ner efter tre år. Den försvann inte därför

att ingen kom till filmen. Tvärtom. Ganska många kom, men framför allt blev det ett måste att visa film i alla föreningar och vid alla sorters möten. Tack vare Bio 16 fanns nu också gott om kopior av de flesta slags filmverk på 16 mm. Bio 16 kunde dra sej tillbaka. Behövdes inte längre.

Filmerna, som visades då, var ofta verk av okända regissörer och med okända filmskådespelare. Det gjorde många osäkra om filmens kvalitet. Men Bio 16 var pionjärer också cineastiskt. Willmar Andersson på Svenska Filminstitutet förvaldade sina miljoner väl. Han köpte filmrätten till många verk som senare blivit mycket berömda kultfilmer och nu ses av skaror nya tittare på Stockholms och andra storstäders innebiografer. Där fanns film från Mali i Afrika, isländsk film, den nya tyska filmen (nej, inte Fassbinder), där fanns »road movies».

Nu kommer 16 mm filmen tillbaka till oss i ett stort försök. Tag chansen. Se film på bio. Där kan den vara en stor upplevelse. Kom med i mörkrets krets. Känn vibrationerna. Film är det totala mediet som når alla våra sinnen. Ditt också.

Ove Alström

FILMREVOLUTION I GLASRIKET

Kors i taket, nu skall det komma färskare filmer till Småland. År efter år har vi ute i »landsorten», som större delen av Sverige kallas från Storstadshorisonten, fått vänta tåligt på att de nya och bra filmerna skall nå ut till oss.

Nu blir det ändring. Svenska Filminstitutet startar en försöksverksamhet med 16 mm kopior av de nya filmerna på nio platser i Småland. I det här projektet samarbetar Filminstitutet med Folkets Husföreningarna. De utvalda orterna har alla bara en biograf, som mest kört B-filmer och någon enstaka storfilm åratals efter premiären. Filmtresserade i Kosta, Hovmantorp, Lenhovda, Älgshult, Lessebo, Rottne, Sävström, Vanneberga och Emmaboda kan nu gratuleras till den nya möjligheten. Genast i december startade för-

söket, som skall pågå 2-3 månader innan man gör en utvärdering.

Willmar Andersson på Filminstitutet har lett verksamheten med Bio 16, som just visat 16 mm filmkopior av vanliga spelfilmer. Emmaboda och Nybro är orter som haft eller har sådan filmvisning. Erfarenheterna där har varit goda, säger Willmar, man har inte klagat på kopiorna. Också i Stockholm, på vanliga biografer, har man visat film på 16 mm-kopia utan problem.

I första omgången har man valt ut följande filmer att visa: Bo Widerbergs »Mannen från Mallorca», »Local Hero», Ettole Scolas »I afton dans», »Balladen om Gregory Cortez», den isländska mycket uppmärksammade filmen »Korpen flyger», Woody Allens »Broadway Danny Rose», Taverniers »En söndag på landet» och Tage Danielssons »Ronja Rövardotter».

• **BALLADEN OM GREGORIO CORTEZ.** Händelsen i Gonzales, Texas 1901, där mexikanen Cortez anklagades för att i berättelsen ha skjutit ned sheriffen och undkommit det stora pådraget i elva dagar innan han själv gav upp, har blivit en legend. Filmens dubbla perspektiv - en sentida västern med välkänd ikonografi och en antivästern med samhällskritisk infallsvinkel - är fruktbart. En udda och mycket sympatisk film.

• **EN SÖNDAG PÅ LANDET.** I dessa ögonblick vid seklets början, med barn och barnbarn som besöker den gamle/konstnären på landet, finns en värld att upptäcka. Den stillastående atmosfären är mästertligt fångad av Bertrand Tavernier, hans vemodiga småleende har knappast sin like i dagens franska film. En berikande film om livet och konsten.

• **MANNEN FRÅN MALLORCA.** Presskritiken av Bo Widerbergs film, byggd på Leif G W Perssons kriminalroman »Grisfesten», saknar ej superlativer. Bokens spänning, komik och kritik av maktstrukturen tas till vara, därtill fogas en poetisk bild av Stockholm, personerna har fått mänsklig rundör och djup, dialogen är effektiv, spårläggningen rytmisk och underhållande: Widerberg har gjort film. - Och det är bara att beklaga hans långa bortovaro från bloduken, skrev DN.

• **KORPEN FLYGER.** Hrafn Gunnlaugsson har på ett utmärkt sätt överfört Västernifilms språket. Mycket tack vare att den lyckade intrigen med dråp, mördaröv och hämnd vilar på urgamla sagor där alla får rättmätigt straff. Det är en av de mest lyckade skandinaviska äventyrsfilmerna och en verklig kulturgärning.

ÅFORS BLIR BODA - PÅ FILM

40 år efter inspelningen i Kosta av »När seklet var ungt» skall det nu bli ännu en filminspelning i Glasriket. Den här gången kommer Åfors att vara inspelningsplats. Många Åforsbor har redan blivit utsedda till roller med repliker och till statisten. I januari startar filmkameran.

»Mitt liv som hund» kommer den film att heta som Lasse Hallström tänker spela in i Åfors. Den bygger på en roman som skrivits av Reidar Jönsson.

Författaren bodde i slutet av femtiotalet något år i Boda Glasbruk. Det är minnena från den tiden som nu skall bli odödligtjorda. Pojken, i tidiga tonåren, kallas Ingemar Johansson och åren är 1958–1959. Vad kan finnas att minnas, att filma, från den tiden? Det får vi se så småningom, men en ledtråd kan vara pojkens namn. Vi har ju en stor idol med detta namn! Svart humor och tragikomik kommer det dock att finnas i filmen, vars dialog skrivits av Reidar Jönsson och Brasse

Brännström. Lasse Hallström har sagt att han den här gången har fått dra ifrån. Det vanliga är att man får lägga till – i handlingen och dialogen alltså. Reidar Jönssons bok kom ut för ett år sedan och kanske kan bli en räddningsplanka för en julklapp i sista stund.

För huvudrollen har man sökt en »pojkflicka». Några riktiga glasarbetare skall medverka och få repliker också. Alla möjliga statister har man sökt och tagit ut. Den här filmen kommer att bli en riktig glasbruksangelägenhet.

Inspelningen skall starta i vinter, januari–februari är lämpligt, sägs det. Sen flyttar filmsällskapet till studio i Stockholm och återkommer i juni för ytterligare tagningar. Emmaboda kommer att bli produktionens bas under inspelningarna här nere.

»Mitt liv som hund» är Lasse Hallströms sjätte långfilm. Den kommer att kosta 8 - 9 miljoner kronor, vilket är helt normalt för en vanlig färgfilm i dag. Premiären får vi vänta på till i december 1985.

NÄR SEKLET VAR UNGT I KOSTA

När det filmades i lilla Kosta

Saga 7.10 o. 9.10
STORG. 15 TEL 3000 Barnfilmlät
PREMIÄR!

När EDVARD PERSSON

seklet var ungt

fritt efter K. G. Ossiannilssons roman
»SLÄTTEN», tillrättalagd för filmen
av Henry Richter under medverkan
av författaren. Dialog: Kar de Mumma.

I rollerna:
EDVARD PERSSON,
Stina Hedberg, Marianne Gyllenhammar,
Claes Thelander, Ivar Kåge,
Karl Nygren-Kloster m. fl.
Regi: **GUNNAR OLSSON.**
EN EUROPAFILM.

OBS! Inget förspel. OBS!

FÖRKÖP: Varje dag kl. 12–2. Kassan
öppen från kl. 5.
För beställda biljetter, vilka ej
hämtats senast 10 minuter före resp.
föreställningens början, ansvaras ej.

NÄR SEKLET VAR UNGT I KOSTA – FÖR 40 ÅR SEDAN

Året var 1944. Krigsår och de flesta män i vapenför ålder var inkallade. Men i Kosta var det liv. Ett rykte hade sagt att Edvard Persson, den store idolen, skulle komma dit för att spela in film. Och det var sant. En vecka i september intog filmsällskapet samhället för att ta scener till »När seklet var ungt.»

Kosta var ett annorlunda samhälle då. Den gamla smalspåriga järnvägen

fanns kvar och användes för godstrafik. Stationshuset och godsmagasinen användes fortfarande. Glasbrukets ugnar eldades med ved. Många minns staplarna med ved som fanns överallt. Lustigkulla skola fanns, då som nu, och en av magistrarna i klass 6 hette Herrlander. Det vet Mängen för vi har läst en artikel i Växjöbladet som uppmärksammat det här filmjubileet. Där berättar en av de unga statisterna om sin upplevelse med filmandet under denna spännande vecka. Hon heter Barbro Loberg och hade efternamnet Rydeberg på den tiden. Hon är säkert inte den enda Kostabon med egna minnen från filmningen.

Sten Robért, Kosta Bodas fotograf, sprang på den tiden omkring med en lårkamera. Den där sorten som hade en glasbit på två sidor som sökare för höjd- och breddformat. Sten har letat i sina gömmor för att finna bilder från filminspelningen och hittade verkligen en bild som vi kan visa här. Längst bak i ett fotoalbum, fastklistrat på pärmen, fanns den. Och se, där är ju Edvard

När SEKLET VAR UNGT

Barbro Loberg, till Kåge i Kosta, medverkade i Kåge-films »När seklet var ungt». Barbro var till och med med på affischen tillsammans med Edvard Persson och en annan Kågeflicka, som är inte riktigt identiska! Barbro är den yngre flickan.

ÖNSKAN

Önskan i Östergötlands län

Persson och fru Mim står intill. Hunden har hon i famnen. Loket skymtar och lokföraren med samt en statist i bildens vänstra kant. Vem den länge mannen bredvid Edvard Persson är, vet vi inte.

Av den annons som infördes i Växjöbladet inför filmvisningen den 15 jan. 1945 kan vi läsa många fakta: Filmen gjordes fritt efter en roman som hette »Slätten» av K.G. Ossiannilsson. Kar de Mumma hade skrivit dialogen och i rollerna återfanns, förutom Edvard Persson, Stina Hedberg, Marianne Gyllenhammar, Claes Thelander, Ivar Kåge m.fl. Gunnar Olsson regisserade för Europafilm. Filmen var barntillåten så lilla 12-åriga Barbro Rydeberg-Loberg berättar i Växjöbladets reportage att hon såg filmen elva gånger.

INFORMATION

Rekrytering till Marknadsavdelningen

Vi tar nu nya tag med att få ihop folk till Marknadsavdelningen. Följande tjänster utannonseras innan jul i tidningarna:

- Marknadsdirektör
- Ansvarig för marknadsplaneringen
- Ansvarig för Lokalverksamheten, dvs en »turistchef»
- »Reklamare» för produktion av kataloger, nyhetsblad, kunskapsmaterial, foton etc.
- Säljare i Väst-Sverige

På nyåret kommer vi också att söka en Marknadsutvecklare för bl.a. företagsförsäljningen.

Hälsningar
Max

Nu annonserar Kosta Boda efter förstärkningar. Det gäller bland annat kvalificerade medarbetare till Marknadsavdelningen. I DN kunde man i början av december se en helsidesannons gällande en marknadsdirektör.

Fler annonser följer före nyår.

Max Hüttner säger apropå detta till Mängden att — behoven har blivit större i och med att vi måste öka aktivitetsnivån i vårt arbete i butik och i kontakten med konsumenterna.

En mästare på blås

»Mästarnas mästare bland glasblåsarna i Småland — det har Bengt Heintze kallats. Glas och musik har alltid varit hans liv och resultatet av det har bl a blivit den berömda glastrumpeten som bara finns i tio exemplar.»

Det där var ett direkt citat från tidningen EXPRESSENS onsdagsbilaga GRÅ PANTERN i september där Bengt Heintze också tronar i lingonriset med en glastrumpet i munnen på stor färgbild.

Vänder man på bladet så finner man en stor artikel om Bengt, den fyller faktiskt nästan hela sidan. Hilmer Löfgren heter journalisten som skrivit artikeln.

För den som inte redan vet kan omtalas att Grå Pantern är en tidning för de »grå pantrarna» — människor som uppnått stadgad ålder, minst över 50 år. Visst hör Bengt Heintze till de »grå» och lika självklart är det att han i lyrisk ordvändningar prisar glasets skönhet och möjligheter. I artikeln uppmärksammas också det faktum att de tio glastrumpeterna som finns nu är de enda i världen och, säger Bengt, det blir inga fler.

Låt oss lyssna ivrigare nästa gång vi hör dem klinga...

PERSONALKLUBB BILDAD

Nu har det bildats en PERSONALKLUBB på Kosta Boda. Det har skett på initiativ från personalavdelningen och facken.

Det här är den ideala föreningen. Det kostar ingenting att vara med och man har som medlem bara fördelar. Alla anställda på Kosta Boda är automatiskt medlemmar.

Det finns en interimstyrelse och man har hunnit med tre sammanträden redan. Den första stora aktiviteten är bestämd och arbetet med förberedelser pågår.

I styrelsen sitter det närmaste året, tills årsmötet, Birgitta Ottosson, ordförande, Eva-Lisa Jonsson, sekreterare, Göran Österberg, Monica Zimmerman, Nils Karlsson, styrelsemedlemmar, samt Lars Ekblad, som representerar företaget. Alla bruk kommer att ha samma status i de beslutande organen, säger Lars Ekblad till Mängden, då han berättar om personalklubben.

Stadgarna finns nu på alla anslagstavlor tillsammans med en enkät man genomfört.

Företaget, som vill bidra till ökad trivsel, subventionerar personalklubben och de kommande aktiviteterna. Det finns redan många idéer som väntar på att bli genomförda. T.ex. vill man ordna studiebesök mellan de olika bruken, besöka varandras arbetsplatser, ordna inköps- och nöjesresor till Köpenhamn, andra studieresor och fritidsaktiviteter. Redan i februari blir det en stor fest på Folkets Hus i Emmaboda (neutral mark i det här sammanhanget). Emmaboda Storbänd kommer att spela dansmusik, maten kommer från Hotell Linden. Transporter skall ordnas från de olika bruksorterna. Det blir en festlig kväll att minnas, lovar programmet.

FINA STUGAN i Åfors är öppen på försök i december. Redan första veckan gick det över förväntan. Man sålde bra av det litet speciella sortiment som finns där: Ulrika och Bertil Valliens unika- och ateljéproduktion samt udda prover av sådant som inte gått vidare till produktion. I Fina Stugan finns en del rum som är utställningar av parets konstnärliga alster.

REAN i Boda har liksom öppet i december, fast bara under lördagar och söndagar. Det har hittills varit lyckat, säger Staffan Bergström.

PERSONALRABATTEN har ökats till 40% under tiden 10-30 december. Den var tydligen efterlängtat. I Kosta t.ex. ökade dagskassan av rabatterad försäljning till det dubbla redan första dagen som rabatten gällde.

NYA PÅ KOSTA BODA:

Ingemar Kroon

Vallby 100 i materialiserad form: Vivianne Sjögren och Cornelis Janssen.

Vallby 100

Vallby 100 är det enkla och mystiska namnet på ett par av Kosta Bodas nyaste medarbetare. Bakom Vallby 100 döljer sig Vivianne Sjölén och Cornelis Janssen, sedan fyra månader verksamma med att styra formgivning-
en vid våra bruk. Det var i våras som företaget gick ut med annonser för att söka aspiranter till Sveriges svåraste jobb – mardröm eller drömjobb. Vallby 100 fick jobbet.

Vallby 100 är det aktiebolag genom vilket paret Sjölén/Janssen sköter sin verksamhet och de har nu ett frilanskontrakt med Kosta Boda. Omkring två dagar i veckan räknar de med att finnas på bruken för direkta kontakter med formgivare och produktionsansvariga. Men de arbetar också »hemma» i Skåne i Vallby, där bolaget har säte och hus. Fast, som Vivianne Sjölén säger, det här är ju inget jobb som man bara utför på vissa tider, det hänger med jämt.

Vivianne Sjölén är Växjö-flicka till ursprunget och har därför en viss anknytning till Glasriket med egna erfarenheter av bruksbesök. Efter sin utbildning har Vivianne, som är 42 år, bl.a. varit designchef för Borås Wärfveris mönsterateljé och också varit med om att bygga upp Ikeas så framgångsrika textilavdelning.

Cornelis Janssen är född i Holland, i Den Haag och utbildad vid Konstakademien där. Innan han 1975 blev anställd vid Ikea, på säljsidan, var han bl a med och lanserade Katja of Sweden. På Ikea arbetade han med ny- och ombyggnad av varuhus, nya inredningar och säljlösningar. Cornelis är 45 år.

Vivianne Sjölén säger till Mängden att det har gått mycket bra på Kosta Boda. Vi har blivit positivt bemötta och har redan lärt otroligt mycket. – Vi känner oss som anställda, mera än som bara konsulter. De tycker att det finns så mycket bra i Kosta Boda, både människor och produkter. Beträffande sortimentet så har de en tanke om att bevara mångfalden. Att låta Boda och Kosta stå för vad de är. Kosta ser de som *kristallglasbruket* medan Boda har sin speciella tjusning med sin rustikare bruksglasstil.

Men att efter en så här kort tids bekantskap kunna skissera framtiden vill de inte ge sig in på. Det är nog med den spännande vardagen: Att lära mera för att så småningom få grepp om och utveckla produkter som passar i tiden och som förstärker Kosta Bodas designledande plats på marknaden.

Christian von Sydow

Christian von Sydow heter den senaste formgivaren, knuten till oss. Christian, som är född 1950 och bor i Anderslöv i Skåne, skall arbeta med formgivning för Vanna IV i nya hyttan på Kosta.

Christian är keramiker och har sedan 1973 arbetat i egen verkstad både med bruksgods och konst. Han har parallellt med bruksgodsarbetet hävdat sig väl som konstnär och är en flitig utställare.

1981 visade han litet stramare föremål med drag av industridesign vid en utställning på Konsthantverkarna. Det ledde till att han fick ett uppdrag från Rörstrand att göra en flintgodsservis. I fjol presenterade Rörstrand den nya servisen.

Christian har också uppdrag för Atel-

borgs Museum, Kristianstad Läns Museum, inköpt av Statens Konstråd.

Framtiden tänker Christian ägna åt industridesign parallellt med det konstnärliga skapandet. Han säger att det känns som en naturlig fortsättning att gå över från keramik till glas och att han tar uppdraget för Kosta Boda som en stimulerande utmaning.

Christian von Sydow har en lång meritlista som rymmer både stipendier av dignitet, representation vid många prestigetyngda museer och har haft otaliga separat- och samlingsutställningar.

Stipendier: Statens Konstrådsstipendier 1978, 1980, 1982, Malmö Industriförenings Stipendium 1979, 1980, Kulturfonden Sverige Finland 1980, Malmöhus Läns Landstings Kulturstipendium 1980, Konsthantverkarnas Vänner 1982.

Representation: Nationalmuseum i Stockholm, Malmö Museum, Helsing-

borgs Museum, Kristianstad Läns Museum, inköpt av Statens Konstråd.

Utställningar: Helsingborgs- och Trelleborgs Museum, Axel Ebbes konsthall Trelleborg, Röhsska Konstslöjdmuseet i Göteborg, Form Design Center i Malmö samt separatutställningar bl a Galleri Nobel i Malmö och Konsthantverkarna i Stockholm.

Studieresor till Californien USA och England.

IDOGA IDÉMAKARE IDENTIFIERADE

Rubriken rymmer en företeelse som årligen upprepas — förslagsbelöningar — klädd i en annorlunda orddrätt.

Förslagsbelöningar har alltså ännu en gång utdelats till en rad förtjänta personer. Det lönar sig att grunna ut förbättringar på maskiner eller processer eller nykonstruktioner, som kan underlätta och förbilliga det dagliga arbetet på Kosta Boda. Belöningarna står också i proportion till den vinning man gör på förslaget.

Ett fint exempel på denna sanning är Arne Pettersson i sliperiet på Kosta. Han kunde ta emot 45.000 kronor för sin idé om en förbättring till en polermaskin. Läs mera om Arne på annan plats i Mängden.

Förutom denne rekordidémakare så fick ytterligare fem personer belöningar. En viss vana torde Sigvard Erlandsson ha numera eftersom det var tredje gången som han blev belönad, nu för tre olika förslag. I Förslagskommitténs protokoll kan man läsa att hans förslag gäller »förändring av brännardys i gamla hyttans degelugnar», »tryckreglering på sekundärluft till brännarna vid vanna IV» samt »förhindra självhållning av kontakter på lyftbordet i nya hyttan». Så där håller han på och småuppfinner i ett kör, Sigvard.

Håkan Flå är en annan person vi läst om i detta sammanhang tidigare. Nu har han fått pengar för ett förslag till en ny invärningsugn med flera förde-

Här är de idoga idémakarna samlade.

lar: Lätt att flytta, mindre gasolförbrukning och låg bullernivå.

Jan Lilja har hittat på en fjädrande anordning som stöter bort den avsprängda kappan vid en sprängmaskin. Enkelt och bra. Kommittén tyckte att förslaget var mycket värdefullt och belönade därefter.

Dragomir Petkovic har uppfunnit en anordning för svarvning av korkskiva att monteras på polerplanverk.

Ingemar Johansson har sparat platin vid byte av platinaspetsar genom sitt

system för nivåreglering vid vanna III. Det låter enkelt men har säkert, liksom de andra förslagen, krävt sitt skärpta förstånd, yrkeskunnande och medvetna lust att förbättra villkoren i jobbet.

Tag vår hyllning, idémakare, du som nu blivit belönad och du som väntar på att ditt förslag skall nagelfaras. Förslagskommittén skall i framtiden försöka korta tiderna från inlämnad idé till bedömt förslag, enligt önskan från de många som kläcker idéer, genom att ha tätare sammanträden.

BÄSTA IDÉN

Ove Alström

Arne Pettersson, slipare på Kosta Glasbruk, har fått den största förslagsbelöningen i företaget hittills.

45.000 kronor fick han för sin idé till en förbättring av en maskin för polering.

Arne är infödd Kostabo, 49 år, och har jobbat på Kosta sedan 1961. Från början hade han andra arbetsuppgifter men har varit slipare länge nu. Det är inte lätt att få reda på något av den vänlige och blygsamme Arne. Han visar oss dock hur hans idé fungerar i verkligheten. Några ganska enkla tillbehör och en ombyggnad av polermaskinen har i ett slag förändrat kapaciteten och kvalitén på det arbete som utförs. Här nås man av insikten att det är de små kluriga tankarna kring produktionsavsnitten som kan betyda revolutioner av hävdvunna metoder. Arnes idé är av det slaget.

Tekniska chefen Hans Werner säger apropå Arne Petterssons förslag att man *belönat en idé* som ledde fram till en mycket effektiv polerutrustning med vilken vi på ett kraftigt sätt kunnat rationalisera produktionen. Dessutom har vi kunnat ta bort ett besvärligt arbetsmoment.

Bättre betyg kan väl inte Arnes förslag få? Grattis!

VETERANER MED 25 ÅRS ANSTÄLLNING

Obevekligt rör sej tiden framåt och lämnar dagar, månader och år efter sej. Så kommer det sej att vi vart år kan rapportera om ytterligare en rad veteraner som arbetat 25 år i företaget.

De som nu skall hyllas, inte mindre än 14 personer, kommer att få silvergåvor eller klockor av vd Anders Engström vid en sedvanlig ceremoni på Herrgården i Kosta.

De som står i tur är: Eivor Arvidsson, Kosta, Bo Gustafsson, Eriksmåla, Dagny Flå, Eriksmåla, Wolfgang Weidner, Eriksmåla, Olle Viktorsson, Kosta, Bengt-Åke Karlsson, Eriksmåla, Sam Bergqvist, Broakulla, Björn Jonsson, Broakulla, Tommy Hansson, Kosta, Erik Samuelsson, Kosta, Arne Johansson, Kosta, Jan-Ingvar Eriksson, Kosta, Malte Eriksson, Älmeboda, och Lenart Karlsson, Boda Glasbruk.

HUVUDSEMESTERNS FÖRLÄGGNING

Vid förhandlingar har man kommit fram till när huvudse mestern skall läggas. Det blir under veckorna 27, 28, 29 och 30 (1/7 – 28/7 1985). Det gäller för alla med undantag för en del särskild personal: Försäljningspersonal – turistshoparna, guider, demonstrationsglas målning, viss servicepersonal, viss lagerpersonal, orderkontor, ADB-avdelning, kassa och telefonväxel. Dessutom skall det finnas viss beredskap enligt tidigare praxis.

INARBETADE KLÄMDAGAR 1985

Enligt tidigare överenskommelse är följande arbetsdagar utlagda som inarbetade: 17/5, 23/12, 27/12 och 30/12 1985.

TILLFÄLLIG FÖRÄNDRING AV ÖPPETHÅLLANDETIDER I SAMTLIGA TURISTSHOPAR SOMMAREN 1985.

Perioden 24.6.1985 – 1.9.1985

Vardagar

(ordinarie tid	08.30 – 17.30)
ändras till	08.30 – 18.00

Lördagar

(ordinarie tid	08.30 – 15.00)
ändras till	08.30 – 16.00

Söndagar

(ordinarie tid	12.00 – 16.00)
ändras till	11.00 – 16.00

Betjäningen i det stora varuhusets glas- och porslinsavdelning var mycket långsam och en kvinna med fyra små barn i släptåg förlorade till slut tålamodet och frågade vasst:

– *Blir jag expedierad snart eller ska jag släppa dem fria?*

MÄNGEN

Personaltidning för
Kosta Boda AB, 360 52 Kosta

Utgiven i december 1984

Redaktionskommittén:

Sven-Åke Erlandsson
Hans Israelsson
Sten Robert
Tommy Ragnarsson
Percy Svensson
Peter Petersson

Redaktör:
Ove Alström

Ansvarig utgivare:
Anders Engström

Innehållet i Mängen får återges eller citeras om källan anges enligt följande: Mängen, personaltidning för Kosta Boda AB.

Mängen ISSN 0345-8261

PERSONALNYHETER

BÖRJAT

KOSTA

Jan Lilja	vannasköt
Lennart Augustsson	g hyttan
Jan Karlsson	n hyttan
Lars-Olof Karlsson	uh-avd
Tomas Lilja	g hyttan
Åke Mattsson	g hyttan
Eva Bergström	gästgården
Rolf Johansson	g hyttan
Ulla Dahlström	slutsyn.slip.
Åke Augustsson	personalavd.
Leif Svahn	sliperi

SLUTAT

Göran Fjällén	vannasköt
Gösta Ohlsson	sliperi
Sven Pettersson	trpt avd
Alexander Jovanović	n hyttan
Luisa Trechera-Carasco	slutsyn. slip.
Arne Fransson	g hyttan
Gerth Carlzon	n hyttan
Zelko Suran	n hyttan
Bengt-Erik Eriksson	g hyttan
Siri Strand	måleri
Harry Johansson	sliperi
Ronnie Bengtsson	marknad
Leif Gyltman	prod. utveckl.
Brith Gyltman	marknad

BODA

Susanne Oskarsson -	
Francis	hyttan
Pierre Philipsson	förädl.
Beryl Karlsson	lokalv.,föredl.

Anders Nilsson	hyttan
Stefan Johansson	hyttan

ÅFORS

Anders Nilsson	hyttan
Zelko Suran	hyttan
Mårten Franzén	hyttan
Magnus Andersen	hyttan
Kalevi Vartiainen	förädl.

Lennart Augustsson	hyttan
Merja Ojaniemi	hyttan
Inga Stjernkvist	förädl.
Olle Johansson	hyttan
Roland Stjernkvist	hyttan
David Pennypacker	hyttan
Birgitta Johansson	måleri
Conny Holub	hyttan
Kenn Roos	hyttan

JOHANSFORS

Mikael Rosén	hyttan
Kent Engman	hyttan
Stefan Fredriksson	hyttan
Dan Roos	hyttan
Evert Frubring	formverkst.

Ingrid Fransson	förädl.
Ester Ottosson	förädl.
Elsie Hultberg	förädl.
Maja Mattsson	förädl.
Tage Hultberg	förädl.
Per Larsen	hyttan
Jan Lilja	formverkst.

HALD GATE STIPENDIET

Så här års får vi alltid veta vem som fått Hald Gate Stipendiet. I år hölls sammanträdet den 22 november på Smålands Museum, som man brukar.

Styrelsen för Hald Gate Fonden beslutade då att utdela fem stipendier om vardera 2.700 kronor för 1984. Följande glasblåsarmästare utsågs: **Håkan Gunnarsson**, Kosta, **Arne Gunnarsson**, Lindshammar, **Juhani Karpinen**, Orrefors, **Kurt Ottosson**, Johansfors och **Lars-Göran Bergstrand**, Rosdala.

SOMMARTÄVLINGEN

Sök, finn och vinn Maxim utropade vi i förra numret av Mängen.

Det var ganska många som hörsammade uppmaningen och sände oss svar. Så nu har fem lyckliga vinnare dragits och kan äta ost från glasbrickan Maxim.

Vinnare: Hasse Mattisson, Kosta, Heinz Stasny, Lessebo, Göta Runbjer, Stockholm, Stina Fjällén, Kosta och Elsa Lan, Skruv. Grattis alla!

SVAR PÅ GÅTAN = 9 6 3

EN NOBEL GEST TILL EN NOBELPRISTAGARE

Nobelpristagaren Sir Richard Stone låter sej cigarrcigaretten väl smaka. Nu äntligen i ett nytt vackert glasmunstycke från Kosta Boda. Margareta Näsmark tänder.

Harry Berger

Sir Richard Stone, aktuell för Nobels ekonomipris, har uppvaktats med en liten gåva från Kosta Boda. En nobel gest som mottogs med glädje.

Det är så att Sir Richard och hans fru Giovanna röker. Helst i munstycken av glas. Lätta att hålla rena, som de är. Nu hade den vanliga leverantören i London slagit igen sin butik. Var skulle Sir Richard och hans fru nu finna sina munstycken? Frågor ställdes till glasbruk i Italien och annorstädes. Men nej, det fanns inte.

En journalist från Veckans Affärer nämnde dilemmat i en intervju han gjort med nobelpristagaren. Och så, nu är problemet löst. Bengt Heintze, den mångkunnige, har gjort 10 stycken olika munstycken i fina färger, gula, blå, svarta, vita och en del blåstrade. Allt för att matcha nobelpristagarens flugor.

Med UD:s hjälp ordnades möte på Grand Hotel med den celebre rökaren och hans fru. Margareta Näsmark, som har PR-uppdrag för Kosta Boda, skötte överbringandet till de charmanta människorna. Gåvan blev mycket väl mottagen och utföll till allra största belåtenhet.

Nu kan vi säkert räkna med en stående order på ett antal cigarettmunstycken för leverans till London många år framöver. Skämt åsido, en glad historia är det dock. Samt ännu en sten i den mur som bygger vårt anseende världen runt.

VÄRLDSNATURFONDEN OCH KOSTA BODA

Tidigare har det funnits ett starkt samarbete mellan Världsnaturfonden och Kosta Boda. Det fortsätter, lär vi av marknadsfolket och nu senast har Kjell Engman designat en »spanande utter».

Det är ett samarbete mellan Världsnaturfonden och American Express som resulterat i det här projektet, vilket går ut på att rädda den svenska uttern, som är ett utrotningshotat djur.

Kjell Engman har designat den »spanande utter», som tillverkats på Boda i brunt glas. Boda har gjort ett snabbt och grannliga arbete, tycker marknadschefen.

Max Hüttner passade på att förära Världsnaturfonden en ordförandeklubba i glas. Den mottogs av Konungen personligen i hans egenskap av hedersordförande. Konungen fick för övrigt också »spanande utter» nr 1, i den begränsade och numrerade upplagan.

Arne Schmitz/N

Max Hüttner har just överlämnat en ordförandeklubba i glas som WWF:s vice ordförande Alf Johnels håller upp framför hedersordförande H M Konungen. Kanslichefen B. Pettersson syns vid sidan av Max.

